

ตารางที่ ๑ วิเคราะห์สรุปปรัชญาการศึกษาของเพลโตกับพุทธปรัชญา

มโนทัศน์พื้นฐาน	เพลโต	พุทธปรัชญา
ทัศนะเรื่องโลก	โลกจำแนกออกได้เป็นสองลักษณะ คือ โลกแห่งแบบและโลกแห่งผัสสะ โลกที่แท้จริงสมบูรณ์และเป็นแม่แบบของสรรพสิ่ง คือ โลกแห่งแบบ ส่วนโลกแห่งผัสสะเป็นโลกที่เกิดการเปลี่ยนแปลง	โลกแบ่งออกได้เป็นโลกในเชิงวัตถุวิสัย เป็นโลกที่มีอยู่ตามธรรมชาติ และโลกในเชิงอัตวิสัย เป็นโลกแห่งการรับรู้ที่เกิดจากอายตนะภายใน อายตนะภายนอก และวิญญูณมาบรรจบกัน
ทัศนะเรื่องความเป็นจริง	ความเป็นจริง คือ โลกแห่งแบบ โดยถือว่าสรรพสิ่งเกิดขึ้นมาจากการจำลองโดยมีแบบที่เป็นแม่พิมพ์สากล	ความเป็นจริง คือ สิ่งธรรมชาติโดยถือว่าสรรพสิ่งจะต้องดำเนินไปตามกฎเกณฑ์ต้องเปลี่ยนแปลงไปตามเหตุปัจจัย
ทัศนะเรื่องธรรมชาติของมนุษย์	มนุษย์มีร่างกายและวิญญูณ วิญญูณเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้มนุษย์มีชีวิต มนุษย์ต้องพยายามควบคุมให้วิญญูณแห่งเหตุผลเป็นใหญ่กว่าวิญญูณแห่งเจตนาารมณ์และวิญญูณแห่งความต้องการ มนุษย์จึงจะสามารถค้นพบและเข้าสู่เป้าหมายที่แท้จริงของชีวิตได้	มนุษย์มีรูปและนามหรือมีร่างกายและจิตใจ ทั้งสองส่วนต้องประกอบเข้าด้วยกัน มีการอิงอาศัยซึ่งกันและกัน คือ ร่างกายจะต้องอาศัยจิตใจจึงจะแสดงพฤติกรรมต่างๆ ได้ และจิตจะเป็นต้นกำเนิดของการกระทำทั้งทางกาย วาจา และใจของมนุษย์

กระบวนการทางการศึกษา	เพลโต	พุทธปรัชญา
วิชาที่ศึกษา	วิชาที่พัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย ใช้กายบริหาร คณิตศาสตร์ เรขาคณิต ส่วน จิตใจใช้วิชาทางด้านดนตรี	วิชาที่เน้นพัฒนาทางด้านร่างกาย คือ ศิล ส่วนจิตใจใช้กลุ่มวิชา ทางด้านสมาธิและปัญญา
วิธีการสอน	วิธีการสอนเพื่อให้เข้าถึงความรู้ เน้นกระบวนการ ถามตอบเป็นหลักสำคัญ	วิธีการสอนเพื่อให้เข้าถึงความรู้ เน้นการบรรยาย ให้ลงมือปฏิบัติ ด้วยตนเอง
ผู้เรียน	มีความแตกต่างกันในเรื่อง ความสามารถในการศึกษา จึง ต้องศึกษาตามขั้นตอนการเรียนรู้ การสอนที่ได้จัดวางขึ้น	มีความแตกต่างกันในด้าน สติปัญญา ต้องใช้ความเพียรและ ต้องลงมือปฏิบัติด้วยตนเองใน การศึกษาเรียนรู้
ผู้สอน	เป็นแบบอย่างทางความ ประพฤติที่ดี มีองค์ความรู้ในสิ่ง ที่จะสอน	เป็นแบบอย่างทางความประพฤติ ที่ดี ไม่แสวงหาผลประโยชน์ ในทางมิชอบ
หลักสูตร	เป็นหลักสูตรที่เน้นและส่งเสริม การเรียนรู้เพื่อให้เข้าใจโลกแห่ง แบบ มุ่งเน้นการฝึกการใช้ ปัญญาเพื่อหาเหตุผล	เป็นหลักสูตรที่เน้นและส่งเสริม การเรียนรู้เพื่อให้เข้าใจธรรมชาติ ของชีวิตมนุษย์ มุ่งเน้นการ ฝึกอบรมจิต

กระบวนการทางการศึกษา	เพลโต	พุทธปรัชญา
การประเมินผล	การประเมินผลจากภายนอก (สังเกตพฤติกรรม) โดยอาศัย คุณธรรมเป็นแกนกลางในการประเมินผล	มีสองทางคือการประเมิน ภายใน โดยอาศัย (ตนเอง) เป็นผู้ประเมิน และการประเมินผล จากภายนอก(สังเกตพฤติกรรม) โดยอาศัย คุณธรรมเป็น แกนกลางในการประเมินผล
จุดมุ่งหมาย	เป็นหลักสูตรที่เน้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าถึงจุดหมาย การศึกษา ในระดับบุคคล สังคม จนถึงระดับสูงสุดคือ การเข้าใจโลกแห่งแบบ	เป็นหลักสูตรที่เน้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนเข้าถึงจุดหมาย การศึกษาทั้งในระดับบุคคล สังคม จนถึงระดับสูงสุด เรียกว่า นิพพาน